

7. razredu lahko opremo na pouk zgodovine, v 6. pa se ne moremo. Zaokrožen pogled na dobo, na Levstikovo življenje in delo pa spada v 8. razred. S pomembnejšimi pesniki in pisatelji se v višjih razredih srečamo večkrat, z nekaterimi le enkrat, z drugimi nikoli. Temu primerno je treba avtorja tudi obravnavati. Učenec si lahko enkrat za vselej zapomni »vse« o Erjavcu že v 6. razredu, bilo pa bi odveč, če bi to zahtevali od njega za Levstika. Biografske in bibliografske podatke, ki so ponekod navedeni pod odlomkom v čitanki, naj učitelj prej prebere. Če se mu zdi formulacija za učence premalo razumljiva, naj ne zahteva, da se je uče. Potrebne podatke lahko narekuje sam, lahko nastaja med uro na tabli učna slika, lahko se učenci potrebno snov nauče iz kakega drugega vira. To velja predvsem za 7. in 8. razred, medtem ko učencem 6. in 5. razredov snov raje sami oblikujemo.

Kaj je z učiteljevimi pripravami? Dr. Janez Milčinski je ob neki priložnosti rekel: »Učiteljjevanje imam strastno rad. Dalj ko učim, več mi je treba priprav« (RTV-Lj. 20. 5. 1968). Nekateri učitelji gledajo na priprave zelo zviška. Ker imajo za seboj pedagoško akademijo ali fakulteto, so prepričani, da znajo vse najbolje. Ukvarjati se s pripravami se jim zdi podcenjevalno. Priprav ne delamo zato, da bi lahko učili, ampak da bi bolje učili. Kmet ne gre nikoli nepripravljen na polje, učitelj pa v razred velikokrat. Improvizacija se res lahko sijajno posreči. Ne sme pa postati stalna oblika dela, ker se potem ne bo več posrečila. Če se učitelj ne ukvarja s pripravami, ne more izboljšati svojega dela. Priprave so individualne. Oblika, vsebina in kvantiteta zanje ni predpisana. Škoda le, da mnogi učitelji ne spoznajo njihove vrednosti.

Vsakemu učitelju, tem bolj začetniku, koristijo hospitacije in razgovori o učnovzgojnem delu. Taki razgovori naj bi bili vsebina strokovnih aktivov. Šolniki, ki v službi ne dosežejo pravega uspeha, se najbrž ne zavedajo, da je učno snov treba prilagoditi zmogljivosti učencev, znanje pa sproti preverjati; da vpliva pohvala bolj vzpodbudno kot graja in da se iskanje novih metodičnih prijemov vedno pozitivno obrestuje.

Janko Čar, Francka Varl

Pedagoška akademija Maribor

SLOVNIČNO ZNANJE ABSOLVENTOV SREDNJIH ŠOL

III

V istih stavkih¹ so morali študenti določiti *besedne vrste*. Obdelali smo rešitve po besednih vrstah.

Glagol

A skupina je morala določiti naslednje glagole: *se je naslonil, so ubogale, je bilo, ni prišla*;

¹ A: Nato se je Polde naslonil na drva, trudne noge so ga le za silo ubogale.

Tako jo je bilo sram, da pet dni sploh ni prišla iz svoje nove hiše.

B: Bil je ošaben, zato ga nekateri starši iz okolice že od vsega začetka niso marali.

Čprav še pred dvema urama nihče ni opazil niti oblaka, se je ulil močan dež. (JIS XV, 230)

B skupina je določala glagole: bil je, niso marali, ni opazil, se je ulil.

Študenti so morali določiti: vid, prehodnost, osebo, število, čas, naklon, način. Nekateri so določili tudi glagolsko vrsto glede na nedoločniško osnovo; če je bila pravilno določena, smo šteli ta odgovor med pozitivne, če je bila nepravilno določena ali pa če je sploh niso določili, tega nismo upoštevali.

Pravilni izidi (število pravih določitev in odstotek):

Glagol	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	Skupaj
se je naslonil	— —	1 4,76	— —	— —	1 1,1
so ubogale	— —	1 4,76	— —	— —	1 1,1
je bilo	— —	1 4,76	1 3,7	1 3,7	3 3,64
ni prišla	— —	1 4,76	— —	— —	1 1,1
bil je	— —	— —	— —	— —	— —
niso marali	— —	3 14,2	4 16,7	1 4,0	8 9,64
se je ulil	— —	— —	— —	— —	— —
ni opazil	1 7,68	— —	2 8,3	— —	2 2,4

Razpredelnica kaže, da je *poznavanje glagola in njegovih značilnosti pri absolutnih srednjih šol zelo pomanjkljivo*. Osnovna napaka je, da študenti ne poznajo strukture glagolov v preteklem času. Večina je namreč posebej določala pomožni glagol *biti* in posebej opisni deležnik pomenskega glagola, obema je določila osebo, število, čas, naklon in način. Takšnih primerov je bilo pri glagolu *se je naslonil* v vseh štirih študijskih letih 87 (74,9%), pri glagolu *so ubogale* 45 (50,5%). Kar 10 študentov je določilo pomožni glagol *so* za osebni zaimsek. Pri glagolu *je bilo* je 20 študentov (22,9%) posebej določalo osebno obliko *je* in posebej opisni deležnik; nekaj jih je obravnavalo kot en oblikovni pojem *je bilo sram*, nekateri študenti so določili *je* za osebni zaimsek.

Pri glagolu *ni prišla* v letu 1966/67 samo 3 slušatelji niso posebej določili *ni* in posebej opisni deležnik *prišla* z vsemi kategorijami glagolske oblike, tudi v letu 1967/68 so samo 4 pravilno obravnavali to oblikoslovno enoto, v naslednjih šolskih letih pa je stanje nekoliko boljše, leta 1968/69 13, leta 1969/70 pa 12 pravih odgovorov.

Sestavine glagola *bil je* je ločeno določalo 25 slušateljev (31,4%); samo z ugotovitvijo, da je ta oblikoslovna enota pomožni glagol, se je zadovoljilo 17 testirancev (20,3%).

Glagol *niso marali* je bil relativno najbolj določen, vendar je ločeno obravnavalo oba sestavna dela 26 študentov (31,3%); glagolska oblika *niso* je bila nekaterim študentom osebni zaimsek, predlog ali veznik.

Glagol *se je ulil* je ločeno obravnavan kar v 57 primerih (68,6%); pri tem dinamičnem povratniku so obravnavali kot pomensko samostojen morfem tudi povratni zaimsek *se*, in to v 45 primerih (54,3%).

Pri glagolu *ni opazil* je bila v mnogih primerih nikalna oblika glagola *biti* samostojna, *opazil* pa osebna glagolska oblika (38,5 %), poleg tega je bil *ni* nekoli-kokrat določen kot veznik in predlog.

Velike težave sta povzročala študentom tudi glagolski vid in *prehodnost*. Več kot polovica testirancev ju je napačno določila ali je določanje opustila. Največ težav je bilo seveda pri glagolu *biti*.

Nekoliko bolje poznajo absolventi srednjih šol pri glagolu kategorijo *osebe, števila in časa*. Kljub temu je bilo v vseh štirih letih 174 testirancev (25,6 %), ki niso pravilno določili osebe, 186 (28,7 %) je določilo napačno število, 214 (31,4 %) napačno čas. Všteti so tudi tisti, ki teh kategorij glagola sploh niso določali. Nekaj testirancev je določilo osebnim glagolskim oblikam spol.

Mnogo šibkejšje je bilo ugotavljanje *naklonov in načinov*.

Kot je razvidno iz stavkov, so vsi glagoli v povednem naklonu, vendar je to pomembno glagolsko kategorijo v vseh štirih letnikih ugotovilo le 288 študentov (42,3 %). Ostali povečini naklona niso določili.

Glagolske *načine* je pravilno določilo le 173 slušateljev (23,9 %). Drugi so način napačno določili, ali ga sploh niso.

Posebej se moramo ustaviti ob glagolih: *se je naslonil* in *se je ulil*. Pri prvem smo upoštevali kot pravičen odgovor tvornik, če je bil obravnavan povratni osebni zaimek *se* kot morfem s samostojnim pomenom, srednjik pa, če je bil *se* vključen v oblikoslovno enoto *se je naslonil*. Takšnih, pravilnih določitev je bilo malo; pri srednjiku so namreč testiranci posebej določali morfem *se*, pri tvorniku pa so ga vključevali v skupno oblikoslovno enoto. Poudarjamo pa, da *se je v študijskih letih 1968/69 in 1969/70 zelo povečalo število pravilnih označitev s tvornikom*.

Najmanj pravilnih ugotovitev načina je bilo pri glagolu *se je ulil* (le 15); kar 15 kandidatov je prisodilo srednji način, 4 pa trpnega. Drugi študenti načina niso določili.

Navedene ugotovitve dokazujejo, da so *značilnosti tako pomembne besedne vrste, kot je glagol, absolutom srednjih šol malo znane*. Zanimiv je še podatek: 58 testirancev (8,5 %) ni ničesar določilo pri glagolih.

Samostalnik

V stavkih skupine A so bili naslednji samostalniki: Polde, drva, noge, sram, dni, silo, hiše; v stavkih skupine B: starši, okolice, začetka, urama, oblacka, dež.

Slušatelji so morali določiti pri samostalnikih spol, sklon, število in sklanjatev.

Pravilno ugotovitev vrste samostalnika smo upoštevali, vendar se je večina slušateljev določanju vrste izognila.

Pravilne določitve:

Samostalnik	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	Skupaj
A					
Polde	2 15,4	12 57,1	16 59,2	19 70,4	49 56,4
drva	— —	6 28,6	2 7,4	9 30,0	17 19,4
noge	4 30,8	11 52,3	14 51,8	17 62,9	46 52,8
sram	— —	2 9,5	3 11,1	3 11,1	8 9,1
dni	1 7,68	2 9,5	4 14,8	7 25,9	14 16,09
silo	1 7,68	7 33,33	8 29,6	11 40,7	27 31,1
hiše	5 38,5	13 61,8	16 59,2	14 51,8	48 55,1
B					
starši	2 15,4	7 33,3	8 33,3	7 28,0	24 28,9
okolica	7 53,8	10 47,6	16 66,6	16 64,0	49 59,03
začetka	7 53,8	8 38,1	18 75,0	13 52,0	46 55,3
urama	2 15,4	1 4,76	3 12,4	7 28,0	15 18,07
oblačka	4 30,8	4 19,05	18 77,01	15 60,0	41 49,3
dež	5 38,5	10 47,6	18 75,0	17 68,0	50 60,2

Iz razpredelnice je razvidno, da je bilo določanje samostalniških kategorij sorazmerno uspešno, vendar še vedno nezadovoljivo. Največ preglavic je povzročal samostalnik *sram*, ki je v tem položaju (jo je bilo sram) res dokaj težko ugotovljiv. Študenti so ga pustili nedoločenega ali pa so ga obravnavali kot oblikoslovno enoto z glagolom, določili za prislov, prilastek, predmet, pridevnik itd.

Samostalnik *silo* je postal tudi načinovni prislov, prislovno določilo načina, vzročni prislov, prilastek in načinovni odvisnik.

Drugih samostalnikov 51 slušateljev (10 %) ni določilo ali so jih imeli za neustrezne besedne vrste, največkrat pa za stavčne člene. Spet dokaz, da je razločevanje med besednimi vrstami in stavčnimi členi zamegljeno.

Spol je povzročal posebne preglavice pri samostalniku *drva*. V vseh štirih letnikih je bilo le 29 pravih ugotovitev (33,3 %); da so *drva* ženskega spola, je določilo 40 slušateljev (45,9 %), drugi spola niso določili.

Pri samostalniku *sram* je bil tudi spol pravilno določen, če so testiranci pravilno ugotovili besedno vrsto.

Sorazmerno malo pravih določitev spola je bilo pri samostalniku *starši*, v vseh štirih letih le 45 (54,2 %). Pri ostalih samostalnikih tudi precej testirancev ni pravilno ugotovilo spola, vendar so to po večini tisti, ki so opustili določanje samostalnika.

Med *skloni* se je seveda najbolje odrezal imenovalnik, že s tožilnikom so bile težave, zlasti pri samostalniku *silo*, katerega sklonsko obliko so nekateri zame-

njali z orodnikom, in pri samostalniku *drva*, pri katerem sta najbolj zastopana imenovalnik in mestnik.

Največ napak smo ugotovili pri samostalniku *dni*, v štirih letih 50 napačnih določitev (57,5 %), največkrat imenovalnik in tožilnik.

Pri samostalniku *urama* je prav tako 50 napak (57,5 %); večinoma dajalnik, nekajkrat roditeljski in mestnik.

Pri samostalniku *oblačka* je mnogo zamenjav roditeljskega s tožilnikom; vzrok zamenjave smo ugotovili pri obravnavi stavčne funkcije te besede.

Pri določanju *števila* samostalnikov je bilo sorazmerno malo napak. Za čuda malo jih je bilo celo pri samostalniku *drva*; čeprav je bil ta mnogim ženskega spola, niso določili ednine. Nekaj preglavic je povzročal samostalnik *dni*, vendar je v primerjavi z drugimi kategorijami število dobro določano.

Pri določanju *sklanjatve* je povzročal študentom veliko težav samostalnik *drva*. V šolskem letu 1966/67 je samo ena pravilna rešitev, v letu 1967/68 9, 1968/69 3, 1969/70 12, skupaj 25 (28,7 %). Večinoma pri tem samostalniku sklanjatve niso določili ali so ga uvrstili v prvo sklanjatev. Nekateri so ga uvrstili v drugo.

Dokaj slabo so določali tudi sklanjatev samostalnika *dni*: v letu 1966/67 2 pravilna odgovora, 1967/68 11, 1968/69 16, 1969/70 20, skupaj 49 (56,3 %).

Ugotavljajoč sklanjatev ostalih samostalnikov, so študentje sicer naredili nekaj napak, vendar so pokazali pri določanju te kategorije sorazmerno solidno znanje.

Pridevnik

Vsaka skupina je morala določiti po dva pridevnika;

skupina A: *trudne*, *nove*,

skupina B: *ošaben*, *močan*.

Študenti naj bi določili vrsto, spol, sklon, število, stopnjo in obliko. V štirih letih v skupini A ni nihče v celoti pravilno določil obeh pridevnikov, v skupini B pa le v šolskem letu 1968/69 en študent pridevnik *ošaben* in en študent pridevnik *močan*. Delali so različne napake, a najbolj pomanjkljivo je bilo ugotavljanje oblike pridevnika.

Že pri osnovnem določanju besedne vrste je bilo precej napak. Predvsem so mnogi zamenjavali besedno vrsto s stavčnim členom, 32 študentov (9,4 %) v vseh štirih letih pa se določanja pridevnika sploh ni lotilo. Posebej moramo omeniti pridevnik *ošaben*, kar devetkrat so ga obravnavali z glagolom *bil je* kot oblikoslovno enoto.

Vrsta pridevnika:

Vsi pridevniki so kakovostni, kar je ugotovilo v štirih letih le 107 študentov (31,4 %).

Poglejmo pravilne določitve spola, sklona, števila, stopnje in oblike pridevnika.

Pridevnik	Spol		sklon		število		stopnja		oblika	
	A									
trudne	53	60,9	46	52,8	53	60,9	43	48,3	2	2,3
nove	60	68,9	47	54,0	55	63,2	37	42,5	4	4,5
	B									
ošaben	53	51,5	31	37,3	47	56,6	32	38,5	1	1,2
močan	59	71,08	39	46,9	56	67,4	43	51,8	2	2,4

Torej je le 215 študentov (66,7 %) pravilno določilo pridevnikom *spol*, ostali so določili napačen spol ali ga niso določili.

Sklon je pravilno določilo 163 študentov ali 50,2 %. Študenti so se določanju sklonov izognili, le nekaj je bilo napačnih določitev. Pravilnih določitev *števila* pridevnikov je v štirih letih 178 ali 52,2 %. Ostali študenti (razen enega) števila niso določevali.

Vsi pridevniki so osnovni, a kljub temu (morda zaradi tega) je *stopnja* pravilno določilo le 155 študentov (46,1 %).

Najtrši oreh je bilo vsem študentom določiti obliko pridevnika, saj je pravilnih odgovorov v štirih letih skupno 9 (2,5 %). Večina oblike pridevnika sploh ni ugotavljala, trije so jo napačno določili. Upamo si trditi, da je to neznanje krivo napačne rabe pridevniške oblike v ustnem in pismenem izražanju naših študentov.

Dodajmo, da je nekaj kandidatov ugotavljalo pri pridevnikih način, spregatev, osebo, glagolsko vrsto, predvsem pa sklanjatev.

Zaimek

Skupina A je morala določiti: osebna zaimka *ga*, *jo* in povratni svojilni zaimek *svoje*;

skupina B je določala: osebni zaimek *ga* in nedoločne zaimke *nekateri*, *vsega*, *nihče*.

Ugotoviti so morali: pri osebnih zaimkih osebo, število, spol, sklon; pri svojilnih in nedoločnih zaimkih spol, sklon, število.

Osebni zaimki

Pravilne določitve:

Osebni zaimek	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	Skupaj
	A				
<i>ga</i> (tožilnik)	—	—	1	4,76	1 3,71
<i>jo</i>	—	—	1	4,76	— — — 1 1,15
	B				
<i>ga</i> (rodilnik)	—	—	—	—	— — — — —

Vidimo, da so v štirih letih pravilno določili vse kategorije osebnih zaimkov 4 *testiranci* (1,5 %). Nekaj težav je bilo že pri določanju vrste zaimka. V skupini B je pri zaimku *ga* nepravilnih in opuščeni določitev v štirih letih 11 (13,2 %), samo »zaimek« so določili to besedo 4 slušatelji (4,8 %). V skupini A sploh ni določilo zaimka *ga* 6 slušateljev (6,6 %), napačno ga je določilo 13 slušateljev (14,9 %), in sicer kot svojilni zaimek, povratni osebni zaimek, oziralni zaimek, glagol, predmet itd.

Osebnega zaimka *jo* ni določilo 12 kandidatov (13,7 %), napačnih določitev je 12 (13,7 %), npr.: povratni osebni zaimek, svojilni zaimek, samostalnik, glagol itd.

Pravilne določitve osebe, števila, spola in sklona:

Zaimek	oseba		število		spol		sklon	
ga	21	24,1	51	58,2	41	47,1	34	39,1
jo	22	25,2	52	59,8	38	43,6	45	51,7
ga	19	22,9	46	55,2	25	30,1	20	4,09

Specifično kategorijo osebe pri osebnih zaimkih absolventi gimnazije prav malo poznajo, saj jo je pravilno ugotovilo le 62 slušateljev (24,1 %), drugi osebe sploh niso določili.

Pri številu je rezultat nekoliko boljši, pravih odgovorov je 149 (57,6 %).

Slabši je uspeh pri določanju spola, pravilno ga je določilo 94 študentov (36,5 %). Za malenkost boljše je ugotavljanje sklona. Pravih označitev je 99 (38,5 %). Največ napak smo našli pri določanju roditeljskega zaimka *ga* (skupina B): 26 (31,3 %) zamenjav s tožilnikom. Ravnali so se po obliki, ne po funkciji v stavku, botrovala pa je tudi napačna raba tožilnika v nikalnem stavku.

Besedo *svoje* je v štirih letih le 17 študentov (19,5 %) določilo za povratni svojilni zaimek. Drugim je bila svojilni zaimek, svojilni pridevnik, prilastek.

Sklon je pravilno določilo v štirih letih le 26 študentov (29,9 %), od tega v letih 1966/67, 1967/68 le 5.

Tudi števila in spola niso navajeni določati absolventi srednjih šol pri tej besedni vrsti. Število je določilo skupaj 32 študentov (36,7 %), ostali ga niso ugotavljali. Še slabši je rezultat določanja spola: pravih določitev je le 39 (33,3 %), od tega v letih 1966/67 in 1967/68 le 5.

Nedoločni zaimki

Kategorij te besedne vrste ni nihče popolno in pravilno določil. Velike pregla-vice je povzročalo študentom že samo določanje besedne vrste. Besedo nekaterih je napačno določilo 26 študentov (31,3 %), sploh ni 14 študentov (16,8 %). Besedo vsega je napačno določilo 21 študentov (25,3 %), ni je 40 študentov (48,1 %).

Nekoliko bolje je bilo z besedo *nihče*: 11 študentov (13,2 %) jo je napačno določilo, 32 (38,5 %) pa je ni določalo.

Nedoločne zaimke so zamenjavali s pridevniki, prislovi, števnikami, oziralnimi zaimki, samostalniki itd.

Določanja *ostalih kategorij* nedoločnih zaimkov se je bolj ali manj uspešno lotilo 48 testirancev (19,2%), vsi drugi so ostali le pri osnovni oznaki te besedne vrste.

Navedeni rezultati dokazujejo, da *absolventi srednjih šol slabo poznajo bogato razvejano besedno vrsto, kot so zaimki.*

Šte v n i k

V poštev sta prišla samo glavna števnik: v skupini A *pet*, v skupini B *dvema*.

Študenti so morali določiti vrsto, sklon, število; spol le pri števniku *dvema*.

Prvemu števniku sta vse *pravilno* ugotovila le 2 študenta (2,3%) v štirih letih, števniku *dvema* pa 5 študentov (6,02%).

Pri števniku *pet* ugotavljanje besedne vrste ni povzročalo dosti preglavic (samo 6 slušateljev je ni določilo, eden za vrstilnega). Slabše je bilo določanje *sklona* in *števila*. *Sklon* je v štirih letih pravilno določilo le 6 testirancev (6,8%), *število* pa 7 testirancev (6,9%). Večina teh kategorij ni določala, nekaj jih je določilo imenovalnik namesto tožilnika, v dveh primerih je roditeljski.

Glavni števnik *dvema* je v celoti določilo v štirih letih 5 študentov (6,02%). Precej težav je povzročala ugotovitev vrste te besede: 10 študentov (12,0%) je ni določilo, 9 študentov (10,8%) jo je obravnavalo kot pridevnik, časovni prislov ali prislovno določilo časa, 19 študentov (22,7%) se je zadovoljilo samo z oznako števnik. *Sklon* je le 8 krat (9,6%) pravilno določen, največ testirancev je imelo to sklonsko obliko za dajalnik (spet v ospredju samo oblikovna stran besedel), nekaj tudi za roditeljski in mestni. Večina študentov pa se sploh ni trudila ugotoviti sklon.

Število je določilo 25 študentov (30,1%) in to pravilno.

Pravilno je določilo *spol* 24 študentov (28,9%), drugi spola in števila niso določili.

P r i s l o v

V stavkih vsake skupine so po štirje prislovi.

Skupina A: časovni prislov *nato*, načinovni prislov *tako* in poudarna prislova *le* in *sploh*;

skupina B: vzročni prislov *zato* in poudarni prislovi *že*, *še*, *niti*.

Časovni prislov *nato* so pravilno določili:

1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	Skupaj
6	9	17	14	46
46,2	42,8	63,0	51,8	52,8

Nedoločen je ostal ta prislov 13-krat (14,9%), dvakrat je samo oznaka prislov, drugi testiranci ga imajo za prislovno določilo časa, prislovno določilo načina,

prilastek, vezalni veznik, deležnik, časovni naklon, časovni odvisnik — vsekakor zelo pestro.

Besedo *tako* je pravilno spoznalo za načinovni prislov naslednje število študentov:

1966/67		1967/68		1968/69		1969/70		Skupaj	
4	30,8	9	42,8	10	37,1	12	64,4	35	40,2

Samo določitev »prislov« imajo 4 študenti (45 %), 28 (32,2 %) ga ni določilo, drugim je bila ta beseda vzročni prislov, poudarni prislov, trdilni prislov, prislovno določilo načina, prislovno določilo vzroka, načinovni prilastek, načinovni naklon, kakovostni prilastek itd.

Vzročni prislov *zato* je pravilno določilo malo študentov:

1966/67		1967/68		1968/69		1969/70		Skupaj	
3	23,1	3	14,3	3	12,5	5	20,0	14	16,8

20 študentov (24 %) je določitev opustilo, v ostalih primerih se je močno izrazila povezovalna funkcija tega prislova, saj ga je 40 študentov (48,1 %) določilo za veznik, nekaj pa še za poudarni prislov, načinovni prislov, zaimek.

Poudarni prislovi

Pravilne določitve:

Prislov	1966/67		1967/68		1968/69		1969/70		Skupaj	
le	2	15,4	5	23,8	4	14,8	2	6,14	13	14,9
sploh	—	—	3	14,3	4	14,8	4	14,8	11	12,6
že	4	30,8	1	4,76	4	16,7	3	12,0	12	14,4
še	3	23,1	3	14,3	6	25,0	5	20,0	17	21,6

Besedo *le* je določilo samo kot »prislov« 7 študentov (8,03 %), 52 študentov (69,8 %) je ni določalo, drugim pa je: predlog, veznik, medmet, kakovostni prislov, članek, prislovno določilo načina, načinovni prislov itd.

Besedo *sploh* so študenti določili samo kot prislov 6 krat (6,8 %), kot načinovni prislov 10 krat (11,4 %), 58 študentov (66,6 %) ni ničesar napisalo, dvema pa je ta beseda prislovno določilo načina.

Že ni določen 47 krat (56,6 %); med napačnimi določitvami so največ: časovni in miselni prislov, predlog in veznik.

Samo »prislov« je še štirim študentom (4,8 %), a kar 56 študentov (67,4 %) ga ni določilo. Drugim je še predlog, veznik ali časovni prislov.

Poudarni prislov *niti* so le 3 študenti pravilno določili (3,6 %). 47 študentov ga ni določalo (56,6 %), ostali ga imajo za veznik, zaimek, predlog itd.

Predlog

V stavkih skupine A so trije predlogi: *n a , z a , i z* ;

v stavkih skupine B sta 2 predloga: *i z , p r e d*.

Te besedice je spoznalo za predloge 336 študentov (65,8 %), od teh pa jih je samo 71 (13,9 %) ugotovilo, s katerim sklonom se v *stavku* vežejo. Naj navedemo še nekaj napačnih osnovnih določitev: krajevni, načinovni, časovni prislov, prislovno določilo časa, načina, vzroka, veznik, pomožni glagol itd. *Spet mešanje stavčnih členov in besednih vrst*.

Veznik

Samo dva veznika so morali določiti:

v skupini A *d a*,

v skupini B *č e p r a v*.

Prvi ima precej zadovoljivih določitev, saj je 51 testirancev (58,4 %) ugotovilo, da je ta beseda veznik, med temi je 19 študentov (21,7 %) dodalo, da je to podredni veznik. Ostali te besede niso določili ali so jo zamenjali s predlogom, protivnim veznikom, prirednim veznikom itd.

Pri določanju besede *čepprav* je bilo več težav, saj je le 44 testirancev (53 %) ugotovilo, da je veznik, od teh pa je le 12 (14,4 %) dodalo oznako podrednosti. Precej testirancev (zlasti v prvih dveh letih) veznika *čepprav* ni določilo ali ga je zamenjalo s prislovom, vzročnim prislovom, miselnim prislovom, predlogom, veznikom itd.

Ugotovitve k posameznim podatkom smo zapisovali sproti, vendar bi želeli poudariti še enkrat, da je *poznavanje stavčnih struktur in besednih vrst pri večini absolventov srednjih šol zelo šibko*.

Preveč številne so zamenjave stavčnih členov z besednimi vrstami in obratno, premalo je logičnega mišljenja; ko določajo posamezne kategorije besednih vrst, zlasti sklone, so absolventi srednjih šol zelo negotovi; *ne ločijo funkcije besede od njene oblike*. Nekateri primeri nakazujejo izboljšanje v zadnjih dveh študijskih letih, vendar je v celoti le malenkostno.

Še nekaj formalnih pripomb. Ko smo vrednotili izdelke posameznih študentov, smo imeli pravo težaško delo. Najprej zaradi velikega števila testirancev in sintaktičnih ter morfoloških dejstev. Še težje je bilo zaradi tega, ker je pri besednih vrstah *velik nered v zaporedju določanja kategorij*. Sodimo, da bi *bilo potrebno vnesti v pouk materinščine več sistematičnosti in natančnosti, s tem bi prispevali tudi k splošni vzgoji mladine*.